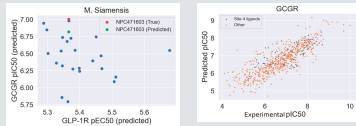

Systemy samouczące w projektowaniu leków o działaniu przeciwcukrzycowym

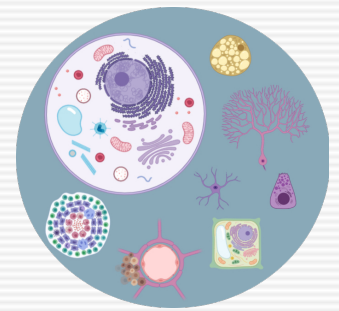
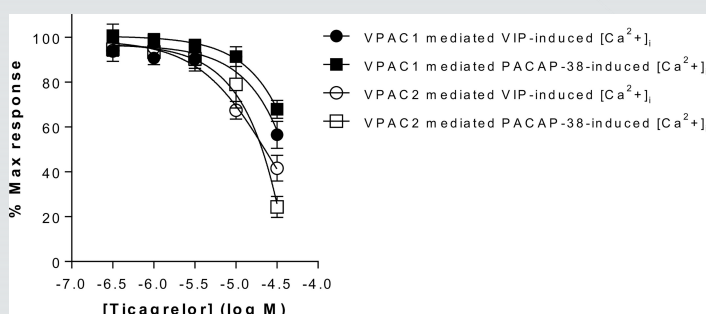
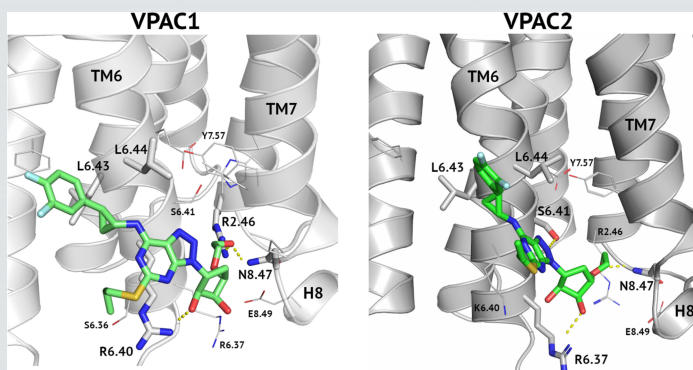

Algorytm wzmacniania gradientowego drzew decyzyjnych - Light Gradient Boosting Machine (LightGBM) – został użyty do klasyfikacji związków aktywnych receptorów glukagonowych. LightGBM zastosowano do symulacji powiązań struktura-aktywność w celu rozpoznawania agonizmu lub antagonizmu związków chemicznych oraz ich selektywności względem podtypów receptorów glukagonowych. Endogeni agonisci peptydowi tych receptorów (glukagon, GLP-1, GLP-2 i GIP) są zaangażowani w szlaki sygnałowe, które przyczyniają się do fizjologicznej regulacji poziomu glukozy i insuliny w surowicy krwi. Nowe farmakoterapie przeciwcukrzycowe z udziałem tych receptorów zyskały na znaczeniu ze względu na cywilizacyjne zmiany stylu życia i diety, a także coraz bardziej obserwowany wzrost działań niepożądanych ze strony obecnie stosowanych farmakoterapii.

Repozytorium struktur receptorów glukagonowych i kannabinoidowych oraz związków aktywnych o znaczeniu farmakologicznym (Mizera et al. IJMS 2021)

Projektowanie selektywnych allosterycznych modulatorów aktywności receptorów GPCR

Polipeptyd aktywujący cyklazę adenylanową przysadki (PACAP) oraz wazoaktywny peptyd jelitowy (VIP) to dwa neuropeptydy, które biorą udział w regulacji wydzielania wewnętrznego, motoryki jelit oraz funkcjonowania układu odpornościowego. W ich działaniu biologicznym pośredniczą trzy receptory o nazwach VPAC1, VPAC2 i PAC1, które należą do receptorów GPCR klasy B. Receptory VIP i PACAP zostały zidentyfikowane jako potencjalne cele terapeutyczne w leczeniu przewlekłego zapalenia, chorób neurodegeneracyjnych i nowotworów. Jednak farmakologiczne zastosowanie endogennych ligandów dla tych receptorów jest ograniczone przez ich brak specyficzności (PACAP wiąże się z wysokim powinowactwem z receptorami VPAC1, VPAC2 i PAC1, podczas gdy VIP rozpoznaje zarówno receptory VPAC1 jak i VPAC2), słabą biodostępność i krótki okres półtrwania. Dlatego też opracowanie niepeptydowych małych cząsteczek lub specyficznych stabilizowanych ligandów peptydowych jest istotne dla ich wykorzystania w farmakoterapii. Podobieństwo strukturalne i sekwencyjne między receptorami VIP i PACAP jest główną przyczyną trudności w projektowaniu skutecznych i selektywnych związków, które mogłyby być stosowane jako terapeutyki. W tym celu przeprowadzono skrining wirtualny oparty na strukturze względem podzbioru ZINC15. W wyniku repozycjonowania znaleziono nowe zastosowanie dla znanego leku: tikagreloru, antagonisty receptora purynergicznego P2Y12. Tikagrelor hamuje działanie receptorów VIP i PACAP, co potwierdzono w badaniach eksperymentalnych. Analiza szczegółowych sposobów wiązania tikagreloru z wszystkimi trzema receptorami VIP i PACAP w oparciu o dynamikę molekularną ujawniła jego allosteryczny a nie ortosteryczny mechanizm działania. Tikagrelor blokuje zmiany konformacyjne w regionie „przełącznika tyrozynowy” wymaganego do aktywacji receptora oraz wykazuje słabą selektywność względem podtypu receptora VPAC2. Porównując tikagrelor do innego, podobnego antagonisty P2Y12 – kangreloru, który okazał się nieaktywny względem VPAC1/VPAC2, zaproponowano dalsze jego modyfikacje poprawiające efektywność w inhibicji receptorów VIP i PACAP oraz selektywność względem podtypów receptorów VIP i PACAP.

Laboratorium Modelowania Procesów Komórkowych

dlatek.chem.uw.edu.pl

Skład:

- ❖ dr hab. Dorota Latek
- ❖ Szymon Wiśniewski
- ❖ Paulina Dragan
- ❖ dr Alessandro Atzei
- ❖ dr Swapnil Sanmukh

- ❖ dr Mikołaj Mizera (były – obecnie: *Ardigen - Artificial Intelligence & Bioinformatics for Precision Medicine*)

Finansowanie:

OPUS NCN nr 2020/39/B/NZ2/00584

Systemy samouczące w projektowaniu związków modulujących aktywację receptorów GPCR

I. Langer, D. Latek. Drug Repositioning For Allosteric Modulation of VIP and PACAP Receptors. *Frontiers in Endocrinology* 2021, 12:711906. doi: 10.3389/fendo.2021.711906 (Impact Factor = 5.555)

Mizera, M.; Latek, D. Ligand-Receptor Interactions and Machine Learning in GCGR and GLP-1R Drug Discovery. *Int. J. Mol. Sci.* 2021, 22, 4060. doi: 10.3390/ijms22084060 (Impact Factor = 5.923)

Institucje współpracujące:

- ❖ Université libre de Bruxelles, Belgia
- ❖ INSERM, Centre de Recherche sur l'Inflammation (CRI), Université de Paris, Francja